

Parkeerplan Spijkerkwartier

Tussentijdse evaluatie

Augustus 2023

Inleiding

Gemeente Arnhem en de bewonerswerkgroep verkeer van het Spijkerkwartier zijn in het verleden een samenwerking aangegaan om gezamenlijk tot een parkeerplan te komen. Het Parkeerplan Spijkerkwartier heeft als doel de parkeerproblematiek van de wijk te verkleinen en tegelijkertijd de kwaliteit van de openbare ruimte in de wijk te verbeteren. Dat parkeerplan heeft tot een raadsvoorstel geleid waarin onder andere is vastgelegd dat er betaald parkeren in de wijk wordt ingevoerd, maar ook dat de meeropbrengst van het parkeerplan gedurende maximaal 10 jaar in de wijk wordt geïnvesteerd. Alle parkeerplaatsen in de wijk zijn nu betaald parkeerplekken en ook voor vergunninghouders beschikbaar.

In 2017 heeft de gemeenteraad van Arnhem ingestemd met het parkeerplan, waarin voor 10 jaar (1 juli 2018 tot 1 juli 2028) een deel van de meeropbrengsten van de parkeergelden in de wijk, jaarlijks €278.000,-, ten goede komt aan de wijk. De werkgroep verkeer uit de wijk begeleidt het uitvoeringsproces van de gelden en team leefomgeving (TLO) coördineert de financiën van het parkeerplan.

In de eerste jaren van het parkeerplan was het proces om te komen tot besteding van de meeropbrengsten onvoldoende helder. Om aanvragen en initiatieven beter te stroomlijnen is in februari 2022 een flowchart ondertekend door toenmalig wethouder Martien Louwers en voorzitter van de Spijkerbrigade Astrid Stokman. Dit stroomschema geeft duidelijk de stappen aan van het proces van aanvraag tot uitvoering van een initiatief in de wijk en welke partijen daarbij betrokken zijn.

Het parkeerplan Spijkerkwartier is een vooruitstrevend initiatief waarin gemeente en wijkbewoners samen optrekken. Alle betrokkenen willen van het initiatief leren en er lessen uit trekken voor de toekomst. Parkeerplan Spijkerkwartier loopt tot 1 juli 2028. In juli 2023 was het tijd voor een tussentijdse evaluatie.

Vorm van de evaluatie

De tussentijdse evaluatie bestond uit drie onderdelen:

- De evaluatie startte met een kwalitatieve uitvraag in interviewvorm: vier duo-gesprekken (met afvaardiging vanuit de werkgroep Verkeer, Spijkerbrigade, bewoners, VOS (ondernemer Steenstraat), afdelingen Openbare Ruimte, Verkeer, Mobiliteit en team leefomgeving)
- De input van deze gesprekken werd verwerkt in een samenvatting die tijdens een plenaire focussessie besproken is met alle interviewpartners.
- De feedback die daar werd opgehaald is verwerkt in bijgaande eindrapportage.

Tussentijdse evaluatie Parkeerplan Spijkerkwartier

Terugkijkend op de eerste vijf jaar van Parkeerplan Spijkerkwartier is de kracht ervan: Het is een uniek plan: het heeft een nieuwe samenwerking in en met de wijk op gang gebracht.

De regulering geslaagd: het heeft het parkeerprobleem voor een groot deel opgelost; de bewoners zijn tevreden. Zonder dit plan was het betaald parkeren er nooit doorheen gekomen.

Er zijn duidelijk zichtbare resultaten: het heeft bijgedragen aan een beter straatbeeld, meer vergroening en de mogelijkheid om het groot onderhoud in de wijk een impuls te geven.

Kijkend naar het beoogde effect* zoals omschreven in het raadsvoorstel dd. 21 november 2017 zijn de aandachtspunten:

*Parkeerproblemen binnen het Spijkerkwartier te verminderen, uitwijkgedrag naar de omliggende wijken te voorkomen en op termijn het autobezit en parkeren in de openbare ruimte te verminderen.

Parkeerproblemen

De parkeerproblemen in het Spijkerkwartier zijn voor het overgrote deel opgelost. Omdat het aantal parkeerplaatsen in vergelijking met het aantal huishoudens niet evenredig verdeeld is, zijn er in het zuidelijk deel van de wijk voldoende parkeermogelijkheden, maar is er in het noordelijk deel sprake van krapte.

Uitwijkgedrag naar de omliggende wijken voorkomen

Het parkeerprobleem is helaas verschoven naar de straten net buiten het Spijkerkwartier. In het Statenkwartier staan de auto's nu in de boomspiegels van de Thorbeckestraat geparkeerd.

Op termijn het autobezit verminderen

Bij deze tussentijdse evaluatie is het autobezit in het Spijkerkwartier nog niet verminderd; de wijk volgt de landelijke tendens van groeiend autobezit. In het coalitieakkoord zijn ambities beschreven over het terugdringen van autobezit en het parkeren in de openbare ruimte, maar er zijn nog geen concrete maatregelen geformuleerd. Zonder een dergelijk stadsbreed beleid beschikt het Spijkerkwartier over te weinig mogelijkheden om het autobezit in de wijk te verminderen.

Op termijn het parkeren in de openbare ruimte verminderen

Of het aantal vergunningen en parkeerplaatsen de afgelopen vijf jaar is afgenomen is niet precies vast te stellen omdat exacte cijfers ontbreken. Het aantal parkeervergunningen per adres is nu nog onbeperkt, overwogen wordt om dat terug te brengen tot één vergunning per huishouden.

Het is niet gelukt om een longterm parkeerplaats buiten de wijk te realiseren.

Er loopt een onderzoek over autodelen, er zijn ideeën over mobiliteitshubs, een laadplein voor bakfietsen en pakketdiensten. Maar dergelijke zaken zijn pas echt effectief als je ze stadsbreed invoert.

Overige aandachtspunten

Verkeersoverlast in de wijk

Het parkeerprobleem is grotendeels opgelost, maar er is nog wel steeds overlast door rijden in de verkeerde rijrichting, te hard rijden (o.a. voor coffeeshop Uncle Sam in de Driekoningenstraat), toeteren en sluipverkeer om vanaf de Hommelseweg en Steenstraat tegen de Centrumring te omzeilen.

Gemeente procesmatig onvoldoende voorbereid

Terugkijkend op de eerste vijf jaar was in het begin de gemeente procesmatig onvoldoende voorbereid op de invoering van het Parkeerplan. Omdat er geen aparte projectorganisatie was ingericht, ontbraken afspraken over verslaglegging en coördinatiestructuur tussen betrokken afdelingen. Ook miste er een budgetoverleg en visie op hoe om te gaan met besteding van middelen. Dat heeft in de invoeringsfase voor onnodige gesprekken, frustratie en wrijving gezorgd.

Omschrijving begrip 'Leefbaarheid' niet realistisch

In het document 'Doelstelling en prioriteiten parkeerfonds uit: Parkeerplan Spijkerkwartier definitief 16nov17' wordt beschreven dat een blijvende werkgroep vanuit de wijk die zich bezighoudt met de uitvoering van maatregelen ter verdere verbetering van parkeergemak, demping van het autobezit en het verbeteren van de leefbaarheid van de wijk en daarover overleg voert met gemeente en parkeerbedrijf. Als toelichting op het verbeteren van de leefbaarheid van de wijk worden de volgende doelstellingen genoemd:

- Conversie van parkeerplaatsen
- Opheffen parkeerplaatsen in voortuinen
- Aanleg fietsparkeerplaatsen
- Vergroten verkeersveiligheid, treffen van verkeersmaatregelen
- Overlastvermindering fietswralen
- Stimulering elektrisch vervoer
- Aanplant extra groen voor fijnstof- en CO2 reductie

In de praktijk blijkt de invloed van de werkgroep te beperkt om het merendeel van de hierboven genoemde doelstellingen en prioriteiten te realiseren. Alleen op de aanplant van extra groen voor fijnstof- en CO2-reductie had de werkgroep zelf invloed. En in mindere mate op de aanleg van fietsparkeerplaatsen en overlastvermindering van fietswralen. De conversie van parkeerplaatsen en het treffen van verkeersmaatregelen om de verkeersveiligheid te vergroten is altijd een aandachtspunt bij herinrichting en groot onderhoud; een deel van de meeropbrengst van de parkeergelden is hieraan besteed. Voor stimulering van elektrisch vervoer is het Spijkerkwartier afhankelijk van de ontwikkeling van stadsbreed mobiliteitsbeleid. Voor het opheffen van parkeerplaatsen in voortuinen ontbreekt het de werkgroep aan juridische middelen om eigenaren te dwingen hun parkeerplaats op te geven.

Aanbevelingen voor de komende vijf jaar:

Actualiseer het begrip 'Leefbaarheid'

Stem af wat realistische kaders zijn voor het begrip 'Leefbaarheid' waarbinnen de werkgroep zelf doelstellingen kan formuleren waarop zij invloed heeft.

Bestedingsplan 2024 - 2027

Voor zover de meeropbrengst besteed wordt als bijdrage aan groot onderhoud is er sprake van een onderliggend plan. Voor de overige bestedingen is het wenselijk dat de Werkgroep ook een plan opstelt met doelstellingen waarop zijzelf invloed kan uitoefenen.

Gemeentebreed mobiliteitsbeleid x Parkeerplan Spijkerkwartier

Als het stadsbrede mobiliteitsplan gereed is dan kan dat de drager zijn voor de tweede fase van het parkeerplan. Met flankerend beleid ontstaan er nieuwe kansen om het autobezit in het Spijkerkwartier terug te dringen.

Cijfermatig inzicht

Op dit moment ontbreken exacte cijfers over het aantal parkeerplaatsen in de wijk en het aantal uitgegeven vergunningen. Dat heeft o.a. te maken met afwijkende omschrijvingen van

deelgebieden in de verschillende systemen en aanpassingen aan de afmetingen van parkeerplaatsen. De afdeling Verkeer en de Werkgroep Verkeer zouden samen tot een eensluidende nulmeting moeten komen om daarna verdere ontwikkelingen te kunnen monitoren.

Uitleg over Workflow

Er is veel aandacht besteed aan de uitwerking van een workflow om te bepalen hoe de beoordeling van initiatieven verloopt die aanspraak willen maken op de meeropbrengst van de parkeergelden. De workflow blijkt niet voor alle betrokkenen even duidelijk. Een regelmatig terugkerende sessie om ook nieuwe mensen (budgethouder, gebiedsbeheerder, projectleiders en medewerkers van mobiliteit en verkeer van de gemeente en bestuurs- en projectgroepleden van Spijkerbrigade) te informeren zal helpend zijn.

Vereenvoudig het proces

Parkeerbeheer P1 lijkt niet goed overweg te kunnen met de afspraken die destijds gemaakt zijn. Het plan is complex: er is bijv. ook toezicht nodig in privé parkeergarages die voor gebruik door wijkbewoners gehuurd worden. Stem af met P1 hoe het Parkeerplan ook voor hen werkbaar wordt.

Vergroot de verkeersveiligheid

Bekijk hoe het sluipverkeer in het Spijkerkwartier aangepakt kan worden op een manier die draagvlak heeft bij bewoners én ondernemers. Bekijk hoe in met name de Steenstraat de verkeersveiligheid vergroot kan worden, bijv. met het aanleggen van oversteekplekken en handhaven bij laden en lossen.

Meer zichtbare handhaving

Controle op foutparkeren wordt gedaan met scanauto's. Maar daarnaast blijft fysieke handhaving wenselijk. Op sommige plekken in het Spijkerkwartier heeft men terugkerende last van een recalcitrante groep overtreders. Zorg voor meer zichtbare handhavers.

Duidelijke visie bewonersparticipatie bij projecten in de openbare ruimte

Verwachtingsmanagement is een belangrijke voorwaarde voor constructieve bewonersparticipatie bij projecten in de openbare ruimte. Als de gemeente duidelijke kaders schetst en zelf al mogelijke scenario's aanbiedt, helpt dat bewoners om te kiezen waaraan ze hun tijd en energie besteden.

Open communicatie

Wees trots op wat al bereikt is en blijft als gemeente en bewoners met elkaar in gesprek.

